

РОБЕРТ ВАН ХЮЛИК

УБИЙСТВО В

НОВОГОДИШНА НОЩ

Част 20 от „Китайски загадки“

Превод от английски: Явор Въжаров, 1997

chitanka.info

СЦЕНА НА ТОЗИ РАЗКАЗ СЪЩО Е ОКРЪГ ЛАНФАН. ПО ПРАВИЛО МАГИСТРАТИТЕ СА НАЗНАЧАВАНИ НА СЛУЖБА В ОПРЕДЕЛЕН ОКРЪГ ЗА СРОК ОТ ТРИ ГОДИНИ. НО В КРАЯ НА 674 Г., ЧЕТВЪРТАТА ОТ ПРЕСТОЯ НА СЪДИЯТА ДИ В ЛАНФАН, ОТ СТОЛИЦАТА ВСЕ ОЩЕ НЕ Е ПОЛУЧЕНО НАРЕЖДАНЕ ЗА ПРЕМЕСТВАНЕТО МУ В ДРУГ ОКРЪГ. ИСТОРИЯТА СЕ РАЗИГРАВА В ПОСЛЕДНАТА НОЩ ОТ ТАЗИ ТЯГОСТНА ГОДИНА. ДОТУК ПРИ РАЗСЛЕДВАНЕТО НА ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРЕДПОЛОЖЕНИЯТА НА СЪДИЯТА ДИ ВИНАГИ СА СЕ ОКАЗВАЛИ ВЕРНИ, НО КАКТО ЩЕ ВИДИ ЧИТАТЕЛЯТ, В ТОЗИ СЛУЧАЙ ТОЙ ДОПУСКА ДВЕ ГОЛЕМИ ГРЕШКИ. И ВСЕ ПАК, ОБРАТНО НА ПРАВИЛАТА, СБОРЪТ ОТ ДВЕТЕ МУ ГРЕШКИ СЕ ПРЕВРЪЩА В УСПЕХ.

Когато съдията Ди остави последната папка и заключи чекмеджето на писалището си, неочаквано го побиха студени тръпки. Той се изправи, загърна по-плътно дебелия домашен халат около високата си фигура, пресече студения пуст кабинет и застана до прозореца. Отвори го, хвърли бърз поглед към тъмния двор на трибунала и побърза да го затвори. Снегът бе спрял да вали, но леденият вятър едва не угаси пламъка на свещта върху писалището му.

Съдията отиде при кушетката до стената в дъното и с въздишка започна да отмята завивките. Тази последна нощ на досадната четвърта година в Ланфан щеше да прекара в кабинета си, защото личните му покои в задния двор на трибунала бяха пуснати, ако не се брояха няколкото слуги. Преди два месеца първата му съпруга бе отишла да посети старата си майка в родния си град, с нея бяха тръгнали и другите две с децата. Придружаваше ги и старият му доверен съветник сержант Хун. Щяха да се върнат рано напролет. Но в тази студена и безрадостна нощ пролетта изглеждаше безкрайно далеч.

Съдията взе чайника, за да си налее последна чаша чай, но с досада забеляза, че е изстинал. Тъкмо се канеше да плесне с ръце, за да повика някой прислужник, когато се сети, че тази вечер бе освободил целия персонал на съдилището, включително и тримата си лични помощници. Бяха останали единствено стражниците, охраняващи главния вход.

Ди нахлупи домашната шапка върху ушите си, взе свещника и тръгна през тъмната и празна канцелария към караулното.

Когато видяха, че влиза съдията, четиримата дежурни, наклепали около пламтящите цепеници в средата на каменния под, скочиха и набързо оправиха шлемовете си. Ди можеше да различи само широкия гръб на началника им, който се бе надвесил над перваза на прозореца и сипеше неприлични ругатни към някого отвън.

— Хей, ти! — викна му съдията. Щом мъжът се обърна и се поклони дълбоко, Ди му каза остро: — Внимавай какво говориш в последния ден на годината!

Началникът на стражата измърмори нещо за нахалния дрипльо, който дръзва да смущава спокойствието на съдилището толкова късно през нощта.

— Малкото зверче ме кара да търся майка му! — възмутено добави той. — Аз какво, да не съм бавачка?

— О, в никакъв случай — хладно каза съдията. — Какво става всъщност? — той се доближи до прозореца и надникна навън.

Долу на улицата едно мъничко момченце бе приклепнало до стената, търсейки заслон от ледения вятър. Лунната светлина блестеше върху обляното му в сълзи лице. То проплака:

— Тя е навсякъде... по целия под. Подхлъзнах се и паднах в нея... А майка ми я нямаше.

Момчето погледна малките се ръчички, после се опита да ги изтрие в тънката си изкърпена дрешка. Съдията забеляза червени петна. Обърна се бързо и заповяда на началника:

— Доведи ми кон и ме последвай с двама от хората си!

Веднага щом излезе, съдията вдигна детето и го сложи на седлото. После пхна крак в стремето и внимателно се разположи зад момчето. Потръпна от мисълта, че съвсем доскоро още можеше да яхва коня с един скок. Напоследък го мъчеха болки в ставите. Изведнъж се почувства уморен и стар. Четири години в Ланфан... Направи усилие да се овладее и каза бодро на хълцащото дете:

— Сега ще идем заедно да намерим майка ти. Кой е баща ти и къде живеете?

— Баща ми е уличен продавач, казва се Уан — отвърна детето, преглъщайки сълзите си. — Живеем на втората пресечка западно от храма на Конфуций, недалеч от шлюза.

— Ей сега ще стигнем до вашата къща — каза съдията и внимателно поведе коня по заснежената улица.

Двамата стражници и началникът им мълчаливо яздеха зад него. Силният вятър отвяваше снега от покривите и ледените кристалчета забиваха в лицата им хиляди иглички. След като обърса очите си, съдията отново попита:

— Как се казваш?

— Наричат ме Шаопао, господине — отвърна детето с треперещ глас.

— Шаопао! Това означава „Малко съкровище“ — каза съдията. — Какво хубаво име. А къде е баща ти?

— Не зная, господине! — съкрушено проплака момчето. — Когато се прибра у дома, много се кара на майка ми. Тя не беше сготвила нищо за ядене, каза, че не е останала дори малко юфка. Тогава... тогава той започна да вика, разкрещя се, че тя била прекарала следобеда с господин Шън, стария притежател на заложна къща. Майка ми се разплака, аз изхвърчах навън. Мислех да взема на заем едно пакетче юфка от бакалина, та татко да остане доволен и да се усмири. Но в бакалницата имаше толкова много хора, че не можах да се промъкна вътре, и се върнах. Само че татко и майка вече ги нямаше, имаше само кръв... по целия под. Подхлъзнах се и...

Момченцето отново се разплака и малкият му гръб се разтресе. Съдията го придърпа по-плътно и го загърна в кожата си. Продължиха да яздят мълчаливо. Когато големият портал на храма на Конфуций се отвори пред тях върху фона на зимното небе, съдията слезе от коня си. Свали детето и каза на началника на стражата:

— Вече сме близо. Ще оставим конете при портала. По-добре да не чуят, че идваме.

Навлязоха в тясна уличка между два реда порутени дървени къщи. Момчето посочи една откритата врата. През хартията на прозореца мигаше мъждива светлина, но вторият кат бе ярко осветен и оттам долитаха нестроен шум от песни и крясъци. Съдията спря пред вратата и попита:

— Кой живее горе?

— Шивачът Лю — отговори детето. — Тази вечер е поканил гости за празника.

— Заведи този чичко горе, Шаопао — каза съдията, сочейки началника на стражата, на когото заповяда тихо: — Остави детето при хората и смъкни тук тоя Лю да го разпитаме.

После влезе в къщата, следван от двамата стражници.

Студената гола стая бе осветена само от една пукаща маслена лампа, поставена на разнебитена етажерка в ъгъла. Върху широката, грубо скована маса в средата на стаята имаше три напукани глинени паници, а до ръба — покрит с кръв голям кухненски сатър. На

застлания с каменни плочи под чернееше голяма локва кръв. Сочейки сатъра, по-възрастният стражник се обади:

— С това нещо е прерязано нечие гърло, като на животно, ваше превъзходителство.

Съдията кимна. Докосна с показалец кръвта по сатъра и установи, че още не е засъхнала. Огледа се наоколо в полутъмната стая. До стената в дъното имаше широко легло с избелели сини завеси, до стената вляво друго, по-малко креватче без завеси. Явно бе на детето. Варосаните стени бяха голи, тук-там небрежно изкърпени. Съдията отиде до затворената врата при голямото легло. Тя водеше към малка кухня. Пепелта в печката бе изстинала. Когато Ди се върна в стаята, по-младият стражник каза с иронична усмивка:

— Тук крадци не биха влезли, ваше превъзходителство. Чувал съм за продавача Уан. Беден е като полска мишка.

— Мотивът за престъплението е ревност — отсече съдията и посочи една копринена кърпичка, паднала на пода недалеч от леглото. Мигащата светлина на лампата осветяваше големия йероглиф „Шън“, избродиран на нея със златни нишки. — Когато момчето е отишло да търси юфка — продължи съдията, — продавачът е намерил кърпичката, изпусната от любовника на жена му. Вече е бил вбесен от кавгата и това му е дошло премного. Грабнал е сатъра и я е заклал. Старата, вечна история — Ди сви рамене. — Сигурно е отишъл да скрие тялото й. Силен мъж ли е продавачът?

— Като бик, ваше превъзходителство — отговори му по-възрастният стражник. — Често съм го срещал. От сутрин до вечер обикаля из улиците с тежкия си сандък на гръб.

Съдията погледна огромния, покрит с мушама квадратен сандък до вратата и поклати глава. Влезе началникът на стражата, тикайки пред себе си висок слаб мъж, който изглеждаше много пиан. Клатушкайки се, той погледна съдията със замъглени подли очички. Началникът на стражата го сграбчи за яката и го смъкна на колене. Ди скръсти ръце в широките си ръкави и каза кратко:

— Тук е извършено убийство. Кажи какво си чул и си видял.

— Трябва да е било по вина на онази жена — изфъфли шивачът с надебелял език. — Непрекъснато скитосва наоколо, а дори и не поглежда такъв добър и почтен човек като мен — той хлъцна. —

Много съм беден за нея, както и мъжът ѝ. Тая мръсница се мъкне подир съдържателя на заложната къща заради парите му.

— Внимавай какви ги дрънкаш — ядосано му викна съдията. — И отговори на въпроса ми. Таванът е от тънки дъски, сигурно си чул разправията им.

Началникът на стражата го срита в ребрата и му кресна:

— Хайде, говори!

— Нищо не съм чул, ваше превъзходителство — захленчи уплашеният шивач. — Ония горе всичките са пияни, само пеят и крещят. А моята глупава жена катурна делвата. Беше толкова пияна, че не можа веднага да избърше пода. Доста бой отнесе, докато я свърши, както трябва.

— Никой ли не е напускал стаята? — попита съдията.

— Ами — продължи да фъфли шивачът — те не могат да откъснат очи от прасето, дето касапинът Ли го закла за вечерята. А кой го пече? Аз! Само се наливат с виното ми, мързи ги даже да поддържат огъня. Стаята се напълни с пушек, та трябваше да отворя прозореца. Тогава видях как онази мръсница избяга.

Съдията вдигна вежди. Замисли се, после попита:

— Мъжът ѝ беше ли с нея?

— За какво ѝ е той? — ухили се шивачът. — По-добре ѝ е без него.

Съдията се обърна. Наведе се и внимателно огледа пода. Между безразборните кървави стъпки забеляза едни от малки заострени обувки, които водеха към вратата. После нервно попита шивача:

— В каква посока замина жената?

— Към шлюза — намусено отвърна той. Ди се загърна с кожуха си.

— Качете тоя обесник горе — заповяда той на стражниците и тръгвайки към вратата, пошепна на началника им: — Ти чакай тук. Когато Уан се върне, арестувай го! Сигурно съдържателят на заложната къща се е върнал да си вземе кърпичката точно когато Уан я е намерил и се е карал на жена си. Продавачът е убил Шън, а жена му е избягала.

Съдията излезе и прегازی снега до съседната улица. Възседна коня си и го подкара към шлюза, колкото може по-бързо. Една смърт бе достатъчна, помисли си той.

Когато стигна до подножието на каменното стълбище, водещо към върха на кулата при шлюза, скочи на земята и бързо се заизкачва по стръмните стъпала, покрити със замръзнал сняг. На покрива видя една жена, застанала в най-отдалечения край. Беше плътно загърната в робата си и надвесена над предпазната ограда, гледаше надолу към водите на канала, минаващ през града. Ди изтича към нея и сложи ръка на рамото ѝ.

— Не бива да правите това, госпожо Уан — бавно каза той. — Самоубийството ви няма да върне мъртвия.

Жената отстъпи, притисна се о назъбената ограда и стреснато погледна съдията със зяпнала от страх уста. Ди забеляза, че лицето ѝ, макар бледо и изнурено, бе все още хубаво по особен начин.

— Вие сигурно сте от съдилището — с болка изрече тя. — Значи са открили, че клетият ми мъж го уби. И всичко е по моя вина — тя избухна в покъртителни ридания.

— Кого е убил? Шън, съдържателя на заложената къща ли? — попита съдията.

Тя отчаяно поклати глава и проплака:

— Каква съм глупачка! Кълна се, че между нас с Шън не е имало нищо. Исках само малко да подразня мъжа си... — жената отметна един мокър кичур коса от челото си. — Шън ми бе поръчал комплект бродирани кърпички за новогодишен подарък на наложницата си. Не казах на мъжа си, исках да го изненадам със спечелените пари. Тази вечер, когато намери последната кърпичка, която бродирах, грабна кухненския сатър и се разкрепя, че ще заколи и мене, и Шън. Аз избягах. Исках да ида у сестра си на съседната улица, но къщата беше заключена. Когато се върнах у дома, мъжа ми го нямаше и... целият под бе залян с кръв — тя закри лице с длани и хълцайки, добави: — Шън... сигурно е дошъл да си вземе кърпичката... Уан го е убил. Всичко стана по моя вина. Как да продължа да живея, когато мъжът ми...

— Не забравяйте, че имате син, за когото трябва да се грижите — прекъсна я съдията.

Стисна я за ръката и я поведе към стълбите. Щом се върнаха в къщата, Ди накара началника на стражата да отведе жената на горния кат. Когато заповедта беше изпълнена, той каза:

— Ще стоим на стената до вратата. Ще чакаме убиецът да се върне. Уан е заклал Шън тук, после е излязъл да скрие тялото на жертвата си. Той ще се върне, за да изтрие кръвта, но синът му ни доведе и планът му ще се провали — след малко добави с въздишка: — Жалко за детето! Симпатично момченце е.

Четиримата мъже се притиснаха към стената, по двама от всяка страна на вратата. Съдията бе съвсем близо до сандъка на продавача. На горния етаж се чуваха дрезгави гласове, които спореха шумно.

Внезапно вратата се отвори и влезе висок широкоплещест мъж. Стражниците се хвърлиха върху него. Преди да разбере какво става, изненаданият Уан вече бе смъкнат на колене с вързани зад гърба с вериги ръце. От ръкава му изпадна пакет, увит с намаслена хартия, по пода се разпиля юфка. Един от стражниците ритна пакета към ъгъла на стаята. Горещо танцуваха. Тънките дъски на тавана се огъваха и пращяха.

— Не разпилявай хубавата храна — ядосано викна съдията на стражника. — Веднага я събери.

Сконфузеният мъж бързо започна да събира юфката в пакета. Когато го постави на масата, измърмори:

— Вече не е хубава. Овъргалена е в праха, дето пада от тавана.

— Престъпникът има кръв на дясната ръка, ваше превъзходителство — извика началникът на стражата, който проверяваше веригите на Уан.

Уан гледаше с широко отворени очи кръвта на пода пред себе си. Устните му помръдваха, но от тях не излизаше звук. Той вдигна лице към съдията и едва промълви:

— Къде е жена ми? Какво се е случило с нея?

Съдията седна на сандъка и скръсти ръце в широките си ръкави. След това каза хладно:

— Тук въпросите задавам аз, съдията. Кажи ми...

— Къде е жена ми? — изкрещя като луд Уан. Опита се да се изправи, но началникът на стражата го удари по главата с тежката дръжка на бича си. Зашеметен, Уан разтърси глава и заекна:

— Же... жена ми... и... синът ми...

— Казвай! Какво се е случило тук тази вечер? — попита съдията.

— Тази вечер... — започна Уан с беззвучен глас, после се разколеба и спря.

Началникът на стражата го ритна.

— Казвай и говори истината! — изрева той. Лицето на Уан се разкриви. Той отново погледна към кръвта по пода. Най-сетне започна:

— Тази вечер, докато идвах насам, бакалинът ми каза, че у нас е бил съдържателят на заложна къща Шън. Когато се прибрах, се оказа, че няма нищо за ядене, дори и малко юфка по случай Новата година. Казах на жена си, че не я искам повече, че може да иде при оня Шън и да си остане там. Казах ѝ, че всички съседни знаят, дето той идва при нея следобед, докато мен ме няма. Тя нито призна, нито отрече. Тогава намерих оная кърпичка до леглото. Отидох да взема сатъра. Искан първо да убия нея, а после да видя сметката на тоя Шън. Но когато се върнах от кухнята, жена ми беше избягала. Грабнах кърпичката — исках да я хвърля в лицето на Шън, преди да му прережа гърлото. Но си убодох ръката на иглата, забита в кърпичката — Уан млъкна за момент, прехапа устни и преглътна. — Тогава разбрах какъв кръгъл глупак съм бил. Осъзнах, че тази кърпичка не е била изпусната там от Шън, а е била поръчана на жена ми и тя още е работела над нея... Излязох да я търся. Отидох до къщата на сестра ѝ, но там нямаше никой. Тогава се запътих към къщата на Шън. Искан да си заложа палтото и да — купя нещо хубаво. Но Шън ми каза, че ми дължи един наниз медни грошове за комплекта от двайсет кърпички, които бил поръчал на жена ми. Следобед, когато наминал към къщи, последната още не била готова, но наложницата му останала много доволна и от тези, които вече били избродирани. Каза, че и така ще ми плати, тъй като било Нова година. Купих пакет юфка и едно книжно цвете за жена си и се прибрах — втренчил поглед в съдията, той извика: — Кажете какво се е случило? Къде е тя?

Началникът на стражата се изкиска и извика:

— Ама че глупави лъжи ни наприказва кучето! Опитва се да печели време мръсникът! — вдигна дръжката на бича си и попита съдията: — Да му строша ли зъбите, ваше превъзходителство, та истината да излезе по-лесно?

Съдията поклати глава. Поглаждайки дългите си бакенбарди, той гледаше внимателно изопнатото лице на търговеца, коленичил пред него. После се обърна към началника на стражата и му заповяда:

— Провери дали у него има хартиено цвете! Началникът пхна ръка в пазвата на търговеца и измъкна оттам едно червено книжно цвете. Показа го на съдията, после гнусливо го хвърли на пода и го

стъпка. Ди стана. Отиде до леглото, вдигна кърпичката и внимателно я разгледа. После се приближи до масата и спря там, загледан в изпоцапаната юфка в пакета от намаслена хартия. Единственият звук, който се чуваше, беше тежкото дишане на коленичилия мъж. Изведнъж гълчавата на горния етаж се поднови. Съдията погледна към тавана. Обърна се към началника на стражата и му заповяда:

— Доведи двамата!

Когато търговецът видя жена си с детето, зяпна от радостно изумление. След малко извика:

— Слава на небесата, живи и здрави! — понечи да скочи към тях, но стражниците грубо го задържаха.

Жената се хвърли на пода пред коленичилия мъж и простена:

— Прости ми, прости ми! Бях такава глупачка, исках само да те подразня. Какво направих, о, какво направих! Сега ще трябва... Те ще те отведат и...

— Станете и двамата — прекъсна я строгият глас на съдията.

Властният му жест накара двамата стражници да пуснат раменете на Уан.

— Свалете му веригите! — заповяда Ди. Докато смаяният началник на стражниците изпълняваше нареждането, съдията каза на Уан: — Тази вечер заради глупавата си ревност ти едва не погуби жена си. Ужасната трагедия беше предотвратена от сина ти, той дойде да ме предупреди точно навреме. Нека това бъде урок за двама ви — и за теб, и за жена ти. В новогодишната вечер трябва да си припомним добрините, с които ни е удостоило небето, даровете му, които сме свикнали да приемаме за нещо естествено и твърде скоро забравяме. Вие двамата се обичате, здрави сте и имате чудесен син. Много хора не могат да се похвалят с това. Обещайте си, че отсега нататък ще направите всичко, за да докажете, че заслужавате това щастие — и като се обърна към момченцето, го погали по главата и добави: — И за да не забравите, заповядвам ви да го прекръстите. Нека се казва Тапао — Голямо съкровище!

Съдията даде знак на тримата си подчинени и тръгна към вратата.

— Но... ваше превъзходителство, това убийство... — запъна се жената.

Отваряйки вратата, съдията каза с лека усмивка:

— Не е имало убийство. Когато хората горе са заклали прасето, жената на шивача е катурнала делвата, в която са събрали кръвта. Била е много пияна, за да избърше веднага пода. Кръвта е протекла през пукнатините на тавана върху масата и пода на вашата стая. Сбогом.

Жената сложи ръка на уста, за да не извика от радост. Мъжът ѝ се усмихна глуповато, после се наведе и вдигна хартиеното цвете. Несръчно изглаждайки смачканите му листенца, пристъпи към нея и го затъкна в косите ѝ. Момчето гледаше нагоре към родителите си. На кръглото му лице грееше широка усмивка.

Началникът на стражата бе довел коня на съдията пред къщата. Чак когато се метна на седлото, Ди внезапно осъзна, че болките в ставите не го мъчат вече.

Гонгът на нощната стража оповести полунощ. На пазара изригна залп от фойерверки. Съдията подкара коня си, извърна се върху седлото и извика:

— Честита Нова година!

Едва ли тримата застанали на вратата го чува. Но това нямаше значение.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.